

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 koi. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.	
Egy évre . . . 5 . . .		Fél évre . . . 8 . . .	
Fél évre . . . 2 . . .	50 . . .	Negyed évre . . . 4 . . .	
Negyed évre . . . 2 . . .		Egy óra . . . 1 . . .	70 . . .
Egy óra		Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többeszer megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Vidéki városok szövetekezése.

Tagadhatatlan az, hogy erős vidéki központokat kell létesíteni, ilyen központok csak a városok lehetnek, a városoknak, hogy a vidékre befolyást nyerjenek, fejlődniök, haladniök kell, ez a fejlődés, mely hosszú évtizedek mulasztásait kell, hogy pótolja, a városokat súlyos anyagi áldozatokkal terheli és minthogy az állam ily folyton újabb és újabb terheket rak rájuk, kénytelenek a fejlődésükhöz szükséges eszközöket, a pénzt, terhes kölcsönök útján beszerezni.

Terhesek ezen kölcsönök, mert csakis három magyar pénzintézet adhat községi kölcsönöket, ezek a magas kamattal mellett még stornó díjakkal is megnehezítik azt, hogy a városok, felhasználva a pénzpiacz kedvező helyzetét, adósságaikat konvertálhassák és így terheiken könnyítsenek.

Most, a midőn a pénzpiacz kedvezőre változott, siettek egyes városok felhasználni az alkalmat, hogy a pénz drágasága folytán elmaradt és a fejlődésükre szolgáló létesítményeket újra napirendre vegyék, de mi történt? a három pénzintézet kartellit kötött, e miatt a városok előnyös kölcsönöket nem kaphatnak, régebbi adósságaikat,

hogy terheiken könnyítsenek, nem konvertálhatják és így fejlődésükben oly akadályokba ütköztek, hogy több várost válságba is dönthetnek.

Ez volt indoka a városok azon akciójának, hogy fejlődésük elősegítésére az eszközöket reális uton keressék.

Ezen cél elérésére szolgálna a városok szövetekezete és különösen az, hogy a városok maguk bocsássanak ki kölcsönkötvényeket.

Ez utóbbi cél elérésére — mint többször említettük — Pozsony és Győr városok meg is keresték a kormányt, hogy engedélyezze ezen rész-kötvények kibocsájtását, adja meg ahhoz a kamatadó és bélyegmentességet és a pupillaritást.

Joggal kérhették ezen kedvezményeket a városok, mert ez által az állam jövedelmeit nem csorbitották volna — minthogy a pénzintézetek által községi kötvényekben adott kölcsönök is adó- és bélyegmentességet élveznek; joggal kérhették, mert ha Budapest székesfőváros megkaphatta ezen kedvezményeket, akkor azokban a vidéki városok is részesíthetők, hiszen ugyanazon célok elérésére fordítják a kölcsönöket, mint Budapest.

A kormány azonban a vidéki vá-

rosoktól megtagadta ezen kedvezményeket, „közhiteli“ tekintetből és ez által kiszolgáltatta őket a kartellált pénzintézeteknek.

Azon megokolás, hogy ha egyik-másik városnak meg kell adnia, nem áll meg, mert joga van akormánynak csak azon városoknak meg adni a kedvezményt, melyeknek pénzügyi viszonyai rendezettek és meg tudnak felelni elvállalt kötelezettségeiknek, nem rontja a közhitelt a kedvezmény megadása, sőt a kormány kötelezheti a városokat arra is, hogy egy félévi kamat és tőketörlesztési részletet folyton és előre készletben tartsanak ilyképpen a közhitel érdeke is meg lesz védve.

Hogy a városoknak kötvénykibocsátása a közhitelt nem rontja, legeklatánsabbul bizonyítja azon tény, hogy Németországban — melynek közhitele magas nivón áll, több mint 170 város, sőt község is bocsátott ki saját részvényeket; (Völklingen an der Saar község egy millió márkát), ezen kötvényekből a régieknek 4%, az 1900 évtől kibocsátottak pedig 3 vagy 3½%-os kamatozásuak, a tőzsdén évek hosszú során át névértéken felül jegyezletnek, Ausztriában is bocsájtott ki több város saját részvénykötvényeket, pl. 1887. évben Bozen és Meran

Napoleonról.

Irta: **Prepeliczay Eleődné.**

(A császári szakács.)

Mária Lujza, I. Ferencz császár szép leánya, az akkori kor követelményei szerint nemcsak a császári termekben, de a konyhában is derekasan betöltötte helyét. Mint I. Napoleon neje egyszer eszébe jutott, hogy szeretne tojás-lepényt sütni. Megrendelt minden hozzá szükséges s nagy buzgalommal verte föl a tojásokat egy ezüst tálcakában, mig udvarhölgye, egy hercegi sarjadék — a czukrot törte egy mozsárban.

Napoleon, ki a szomszéd szobában dolgozott, figyelmes lett e szokatlan zajra s kíváncsian nyitott be a szobába.

— Mi készül itt? — kérde nejehez lépve. Hogyan madame, kegyed tojás lepényt készit? — mondá a vaskályhára állított serpenyőre mutatva. Hisz ahhoz kegyed nem ért. Várjon csak, majd én mindjárt megmutatom, hogyan kell tojás-lepényt sütni!

És neje elől leoldva a szakáccstól kölcsön vett nagy konyha-kötényt, azt maga elé kötötte s bekeverte a palacszinta-tészttá.

A tojás-lepény egyik oldala már megbarnult, mikor a császár észrevette, hogy nincs mivel azt megfordítani. Hirtelen kirántotta kardját és avval akarta a művelet véghez vinni, de a serpenyő helyett a földre vetette a lepénykét.

A császárné jóízűen kacagott férje ügyetlensége felett.

A császár éppen egy második lepény sütéséhez akart fogni, mikor Caulaincourt orosz nagykövet futárját jelentették be.

A futár — egy fiatal orosz tiszt — meglepetve állt meg az ajtóban s nagy zavarában alig tudta átadni a sürgönnyt a konyhakötényes császárnak.

A császár a sürgönny elolvasása után a földön heverő lepénykéhez lépett és azt kardjára felszurva, az asztalra tette.

A fiatal tiszt mohó vágygallyal nézett a lepényre s elhalványulva tántorodott meg.

— Sir! — mondá reszkető hangon, — 24 órája nem ettem semmit. Nagyon rosszul érzem magamat.

Az udvarhölgy sietve tett eléje egy széket. Lujza — mondá a császár nejehez lépve — segitenünk kell a szegény fiún. Süss hamar lepényeket számára, mert az, a mi a földön volt, nem ehető.

— Sir! — szólt a tiszt, ki az éhségtől már ajuldozott — a katoná nem nézi, ha ehés, hogy mi hol feküdt.

Napoleon a tojás-lepényt ismét kardjára szurta s a tisztnak nyujtotta, ki azt mohón megette.

Mária Lujza most már maga sütötte a lepényeket és egy ezüst tányéron vitte a tiszthez.

— Süssön madame még többet is, — szólt nejehez buzdítólag a császár, — ez a szegény fiu nagyon ki van éhezve.

— Oh igen Sir, — mondá a tiszt, kit a lassan érkező lepénykék nem elégitettek ki, hálásan venném Felségedtől, ha még több lepényt méltóztatnék számomra sütni.

A császár jót nevetett a tiszt kérésén. Ezalatt az udvarhölgy egy tálcán bort és kenyeret hozott, mit a tiszt éppen olyan jó étvágygallyal fogyasztott el, mint a császári lepényeket.

— Melyik lepény ízlett jobban? — kérde a kipirult arcú bájos császárné a tiszthez lépve — a mit a császár sütött vagy a mit én?

— A mit a császárné sütött, felelt a tiszt, helyéről felemelkedve.

— Hízalgő! — mondá Napoleon ne-

2,500,000 kor. %-ra 102 és háromnegyed aláírási árban. Ha ezek nem rontják a közhitelt, azt hiszem a magyar városokban is megvan a törekvés a boldogulásra, a közvagyonosodás és ez által a közhitel előmozdítására, kötelezettségeiknek pontos teljesítésére és nagy hibát követ el, aki ebben őket tudva akadályozza és a súlyos terhek alól őket felszabadítani nem törekszik,

És most mi lesz a városok teendője?

1. A városok szövetkezetét mielőbb meg kell alakítani.

2. Az elutasított városoknak Pozsonynak és Győrnek, újra fel kell írnia nemcsak a kormányhoz, hanem a képviselőházhoz és követelni erélyesen, hogy a városok által kibocsátandó részvényeknek a kért kedvezményeket adják meg.

3. A városok országos képviselőit fel kell kérni, hogy kísérik figyelemmel a városok kérvényeit és szavukat emeljék fel érdekükben; alakítsanak egy városi kört, amelyben a városok egyes ügyeit is megbeszéljék és érdekeiket mindenben megvédjék.

4. Az ország többi városainak s így Debreczennek is a Pozsony és Győr városok által a kormány és képviselőházhoz intézett kérvényeket hasonló szellemű felirattal támogatniok és pártolniok kell.

A kormány és Kossuth emléke.

Mikor a parlamentet az eddigi szokás ellenére királyi kéziratral napoltak el, sokan törték a fejüket, hogy mirevaló volt királyi

vetve, de végre maga is beismerte, hogy a neje jobb szakács nalanál.

A fiatal tisztre szerencsét hoztak a tojás-lepényké. A császárné gyakran beszélt az eset felől szép udvarhölgyével és ilyenkor a tisztről is megemlékezett. Egyszer azután az a gondolata támadt, hogy össze kellene házasítani a két fiatal.

Azt szokták mondani, hogy a mit egy szép asszony akar, azt az ura is akarja. Így volt ez Napoleonnal is. Annál is inkább pártolta neje tervét, mert a fiatal orosz tiszt előkelő családból származott és így a leány hercegi szüleinek sem lehetett ellene kifogásuk.

Az esküvő nagy pompával ment végbe. A császári pár is jelen volt. Az esküvő minden évfordulóján tojás-lepény díszlett az asztalon, mit előbb a fiatal asszony, később pedig az agnő sütött a császári lepények emlékére.

(A ki mer, az nyer.)

Ulm bevétele előtti estén Napoleon, a katonaság hangulatát kikémlendő, inkognitó járta be Berthier tábornokkal a tábort. Éppen visszatérőben voltak, mikor a császár orrát kellemes sült burgonya-szag ütötte meg.

— Menjen csak tábornok ur, — mondá és vegyen számomra attól a katonától egy sült burgonyát.

kézirattal elnapolni a házat s miért akarta Széll Kálmán megakadályozni ezzel azt, hogy a szünet alatt a képviselőház összehívható legyen, még akkor is, ha 20 képviselő írásban hívna fel az elnököt az országgyűlés egybehívására.

Általában az volt a vélemény, hogy Széll Kálmán azért csinálta ezt így, nehogy az ellenzék a kiegyezési tárgyalások miként való állásáról követeljen felvilágosítást a kormányelnöktől. Ez a hiedelem azonban tévesnek bizonyult, mert most már nyilvánvaló, hogy a képviselőház királyi kéziratral való elnapolásának egészen más oka volt, olyan oka, amiből kiderült, hogy kormányferfiainkat erősen gyötíri az a már nem ismeretlen betegség, amit enyhén tultengő lojalitásnak nevezhetünk.

Nagyon jól tudta Széll, hogyha az ellenzék az Ausztriában való kiegyezés ügyében adandó felvilágosítás végett kéri időközben a ház összehívását, szónoklási tehetségével könnyen elriaszthatja az ellenzék a további kérdezősködésektől.

De mit tegyen akkor, ha az ellenzék felszólítja a kormányt és a képviselőházat, hogy testületileg vegyen részt szept. 19-én Kossuth 100-ik évfordulóján? A kir. kéziratral való elnapolásnak tehát nem volt egyéb színtje, minthogy elejét vegye annak, hogy színt kelljen vallania a Kossuth-ünnep ügyében.

Az országsszerte rendezendő Kossuth-ünnepről jó előre tudomása volt a kormányelnöknek is, mert a főváros már akkor, mikor a képviselőház még együtt volt, elhatározta, hogy Kossuth születésének századik évfordulóját megünnepelje s az ünnepre az elnöki utján a képviselőházat is meghívja.

A főváros meghívója tegnap érkezett a képviselőház elnöki hivatalába, de csak a szünet után kerülhet a ház elé, amikor a Kossuth-ünnepnek már vége lesz. A házelnök a szünet után egyszerűen bejelenti a képviselőháznak, hogy a fővárostól a Kossuth-ünnepre meghívó érkezett a házhoz, mivel azonban ülés nem volt, nem intézkedhetett.

Ily módon a kormány és a képviselőház könnyen kibújhatott volna a kényes

Berthier sietett a parancsnak eleget tenni, de habár két napoleon-aranyat ígért egy burgonyáért, — a katona megtagadta annak eladását.

Napoleon, ki mindent hallott, bosszusan lépett közelebb.

— Szabd meg burgonyád árát — szólt — és adj egyet, mert egész nap nem ettem és nagyon éhes vagyok.

— Magam is az vagyok — felelt vissza s dörmögve folytató: Ne akarjon lóva tenni, úgy is megismertem.

— Ha megismertél — szólt Napoleon — úgy adj el nekem néhány burgonyát.

— Sir! — mond a katona felemelkedve, eladásra valóm nincs, de ha Felséged megígéri, hogy viszonzásul egyszer asztalához ültet, úgy megosztom Felségeddel szerény vacsorámat.

— Igérem — válaszolt a császár.

— Foglaljon Felséged helyet — mond a katona, magas süvegét mint asztalt állítva a császár elé és reá tette a sült burgonya két legszebbikét.

Napoleon jóízűen fogyasztotta el a burgonyákat s Berthierhez fordulva mosolyogva jegyzé meg:

— Fogadni mernék, hogy ez a ficzkó jó katona.

Ez est után nemsokára Napoleon

ügy elől, a nélkül, hogy lefelé hazafiságuk, felfelé pedig lojalitásuk csorbát szenvedett volna.

Ezuttal azonban Széll Kálmán cselofsága nem sikerült, mert a függetlenségi és 48-as párt nem hagyja annyiban a dolgot, hanem írásbeli felhívást intéz már most Apponyi Albert grófhhoz, hogy mint a képviselőház elnöke, vezesse a házat a főváros által szeptember 19-én rendezendő ünnepre a meghívás alapján és szólítsa fel a képviselőket a jelentkezésre. Együttal a függetlenségi párt nyolczvan tagja jelentkezni fog az ünnepen való részvétellel.

Kérdés már most, hogy Apponyi a szünet daczára eleget fog-e tenni a felhívásnak s ha nem, miként fog a függetlenségi párt kívánsága elől kitérni? Az esetben ha Apponyi a párt kívánságát megtagadna, szünet után a függetlenségi párt vehemens támadást fog intézni a kormány ellen a Kossuth-ünnep elől való „megugrás” miatt.

A városi közegészségügyi szolgálat a kórházban.

I.

Mindaddig míg a közegészségügy autonóm feladata a törvényhatóságok ipso facto, de még akkor is ha az valamikor államosítva lesz: önérdékünkben mindenkor a legébrebb figyelmet, legnagyobb gondot kell ez ügyre fordítanunk.

Lássuk, hogy oldja meg városunk eme feladatát. Felépített és fenntart igen drága és díszes pavillon rendszerű közkórházat 1 fő, 3 osztály és 3 alorvossal. Tart városi főorvost 4 kerületi, 1 trachoma és 1 vegyész orvost. Ez a kar úgy számra, mint minőségre merem mondani elég tekintélyes, teljesen alkalmas ama nagy feladatok teljesítésére, ha helyes rendszerben kellő munkabeosztással működik.

I. A kórház legfőbb hibája, hogy főorvos a egyszerűs minti igazgatója is és így az adminisztratív teendők elvonják tulajdonképeni fontos teendőjétől az orvosától, mert mellesleg mondva az

éppen a Tuleriák fényes éttermébe akart belépni kíséretével, mikor jelentették, hogy az előszobában egy katona van, a ki azt állítja, hogy hivatalos a császárhoz ebédre.

— Engedjétek be! parancsolta a császár.

Egy gránátos lépett be teljes felszereléssel és tisztelegve állt meg előtte.

— Te vagy az, fiam? szólt Napoleon hozzá. Ugy-e emlékeztetni jöttél ígéretemre? Rustán! fordult az egyik ételhorádozó, tégy asztalokra egy terítéssel többet.

— Sir! — szólalt meg tisztelegve a katona — egy gárda-gránátos nem ülhet a szolgák asztalához.

— Igazad van! — mond a császár. Rustán, tégy mellém egy terítéket. Nos, mon brave — fordult a katonához Napoleon — tedd le fegyvered és foglalj helyet asztalomnál.

— Sir! — mond a katona ismét tisztelegve — Felséged nem ülhet közemberrel egy asztalhoz.

— Ezennel kinevezem a hadnagy urat a becsületrend vitézének és felkérem, foglaljon helyet asztalomnál, szólj mosolyogva a császár.

— Viv l'empereur! kiáltott lelkesedve a katona és a hozzá siető Rustánnak átadva fegyverét, helyet foglalt a császár mellett.

egyik és legfőbb osztályt is a belgyógyászati is neki kell vezetnie. A nagy költség, fényvel és kényelemmel modern pavilon rendszerben épült kórháznak csupán három önálló osztálya van osztály orvossal az élen és három segéd orvosa. Mind e három osztály a belgyógyászati, sebészeti és bőr-bujakórosoké állandóan tulzsufolva, a korszerű gyógyítás követelményeinek nehezen képesek megfelelni. Hogy ez így van és hogy ezért az orvosok nem okolhatók igen érthető, ha figyelembe vesszük a tulzsufoltság mellett, hogy pl a belgyógyászati osztályon egy teremben gümőkóros, orbánczos, hagymáz és maláriás, vérhasban szenvedő stb. betegek apraja nagyja van elhelyezve vagy a sebészeti osztályon egy teremben csonttöréses, fizamos, görvélyes, rákos stb. esetek sorakoznak egymás mellé. A bőr és bujakórosok osztályáról is ugyanazt mondhatnám. Ezért okolható az igazgató is részben, hogy nem követeli elég erélyel a segítséget, mert e bajokon kétségtelenül segíteni kell; és pedig újabb osztályok felállításával.

Szerintem (és erre én évekkkel ezelőtt indítványt is terjesztettem a kórházi bizottság elé) ezen helyesen és alaposan csakis újabb osztályok felállítása segíthet, még pedig: gyermek osztály, szem és fülbetegek osztályának felállítása és a ragályos betegek osztályának átalakítása, kihelyezése által külön elzárt udvarban. Ezek létesítésével a kórház beteganyaga oly létszáttal nyerne, mely egyrészt a betegek érdekében fekszik, másrészt a mai tulzsufolt osztályok fölüllegének levezetésére is szolgálna.

Ez újabb osztályok segédeszközei lennének a külső kórházon kívüli egészségügyi szolgálatnak és vele a közegészségügy másik részének az óvrendszertnek. Gyermek kórház és modern ragályos osztályra szükségünk van, mert mint rég hangoztatom, most is ismételnem kell, hogy míg a ragályos betegek elkülönítése, vagyontalanoknál kórházba internálással helyesen és teljesen kivihető nem lesz, addig sem a halandóság csökkentése, sem a járványok gyakori fellépése és elterjedésének megakadályozása elérhető nem lesz nek, hisz a több gyermekkel megáldott szülő kicsi 1—2 szobás lakásában kénytelen kezelni ragályos beteg gyermekét, mely szobában nem egyszer műhelye is van. Ez az oka a gyakori járvány fõrgetegének és iskoláink gyakori bezárásának.

Ugyanígy állunk a szemészeti és fülészeti osztályokkal szemben. Itélet napig fizethet a nemes város trachoma orvosokat, a trachoma tovább terjed, nem hogy gyógyítható volna kórházi ápolás nélkül.

A vakok és süketnémákat illetően a törvényhatóság kötelessége oda hatni, hogy ne legyenek, ne váljanak világtalanokká, süketekké olyanok, kik alkalmas gyógykezelés és ápolás által megmenthetők lennének.

Összegezve minden amellet szól, hogy ne a mai irányban, az egyes osztály-orvosok nemes és méltánylandó ambíciója szerinti kibővítése a meglevő osztályoknak; hanem a fenn vázolt új osztályok felállítása legyen a közel jövő elodázhatatlan feladata.

Burger Péter dr.

A debreczeni kamara a szövetkezetek ellen.

A „Szövetkezés“-ből vesszük át a következő közleményt.

Az alföld metropolisának hazafias kamarája csodálatos módon szintén beállott azok közé a rövidlátó hazafiak közé, akik saját érdekükön tul nem látnak semmi mást. Akiknél bizonyos, hogy a nemzeti érdekeknek hátrálni kell az egyéni haszon előtt s akik azt hiszik, hogy a merész lármája és kiméletlen követelődés elég ahhoz, hogy a pálmát elnyerjék.

Ez alkalommal aligha számítottak jól. Hogy miért, azt elmondjuk lapunkban más helyen. Amikor azonban a debreczeni kereskedelmi és iparkamarának a fogyasztó szövetkezetek ellen hozott határozatát közzéadjuk, reá kell mutatnunk arra, mely képtelen követelés az, mely az ily szövetkezetek alapítását ellenségeik, t. i. a kereskedelmi kamaráktól akarja függővé tenni. Hiszen akkor egyszerűbb volna, ha rövidesen kitörlik az 1875. évi törvényből azt, hogy szövetkezeteket alapítani nemcsak szabad, hanem kívánatos is és ezzel kitörülnek bennünket a haladó nemzetek sorából.

Nem kevésbé tul lőnek a célón a kamara további követelése, amelyek szerint a papokat és tanítókat a vezetéstől el kell tiltani. Csak azt csodáljuk, hogy nem hozták javaslatba azt, hogy erre a falusi szatócs, mint dologban járatos ferfiu s a nép érdekeinek ismeretes buzgó előmozdítója miniszterileg jelöltessék ki. Eltiltanák a szövetkezeteket még attól is, hogy nyílt boltot tartsanak és fiókokat létesíthessenek.

Történik pedig ez a XX. század elején, amikor minden más országban örömmel üdvözlik azt, ha a kisemberek a maguk lábán akarnak megállni. Nálunk pedig az ellenkezőt hirdetik és megpróbálják a kizsákmányolásnak eddigi rendszerét fenn is tartani.

Gyönyörű haladás!

A M. J. szerint a kamara a fogyasztási szövetkezetek kérdésében nagyobb memorandumba gyűjtve terjeszti fel tapasztalatait s a javaslatait a következőkbe foglalja össze:

a) fogyasztási szövetkezetek állami protegalását, irányzatos elszaporítását, felekezeti és közható-ági érdekelttségnek a vezetésbe való beszüremlését, a szövetkezetek üzleti tulkapásait és visszaéléseit a kamara közvetítő kereskedelemre nézve veszedelmének tartja s szükségesnek vélné, hogy rendeleteileg kimondassék, miszerint:

a) fogyasztási szövetkezetek az 1898: XXIII. t. cikkéből folyólag a körülmények megfontolásával az illetékes kereskedelmi és iparkamara véleménye alapján alapíthatók;

b) címükből a felekezeti jelszavak törleendőek s a hatósági közegek, lelkeszek és tanítók a tényleges vezetéstől távol tartandók;

c) csak élelmezési és fogyasztási cikkek, szatócsanyagokat árusíthatnak, de nyílt boltot nem tarthatnak;

d) italméresi engedélyt és dohánytõzsdé jogot nem nyerhetnek;

e) csak tagjaiknak, azok tagkönyvére árusíthatnak és fióktelepeket nem létesíthetnek.

Debreczeni emlékek Schlauch biborosról.

(Es a Wolaffka váradi püspök jelöltsége.)

Az immáron örök nyugvó helyére helyezett Schlauch biborosról debreczeni vonatkozásu emléket elevenít fel a „Hazánk“ nagyváradi levelezője, a ki komolyan szóba hozza egyidejűleg a Wolaffka debreczeni plébános váradi püspökjelöltségét is. — A váradi levélnek minket érdeklő része így hangzik:

A zsidók és keresztyének közti, a főrendiház által megbuktatott törvényjavaslat volt napirenden a muzeum disztermében.

A magas klérus ellenkezett. Tisza Kálmán z miniszterelnöki székéből a szekulárizációra vonatkozó cselzast koczkatott meg.

Ekkor Schlauch püspök átsétált Haynald biboros ersekhez, mire az ersek szólasra emelkedett s szokott finom modorában mondta el replikáját:

Nem gondolja e a miniszterelnök ur, — kérdé — hogy ha a tömeg ráteheti kezét az egyházi javakra, nem jö-e evés közben étvágya a „fõuri birtokokra“ is.

A nagyon figyelemre méltó ríposztot Schlauch sugalmazta.

Tizenhét püspököt lőktem ki a főrendiházból, sugta néhány évvel később a Debreczenben tartott tiszántuli egyházkerületi közgyűlésen gróf Dégenfeld főispánnak Tisza Kálmán, a midõn õt ellenzéki szóonokok a protestantizmus érdekeinek elhanyagolásával vádolták . . .

Debreczen küldöttei is megjelentek a temetésen. A kálvinista metropolis kissé vegyes érzelmekkel köszöntö meg az elhunyt fejedelmi adományait, a melyekbõl a debreczeni római kath. algimnázium főgimnáziummá fejlődött és apácza-iskolája keletkezett. — Gyásza õszinte lesz, mert Schlauch megtudta magát kedveltetni valahányszor Debreczenben járt.

Adakozott ilyenkor református czélokra is, mikor pedig 1889-ben ott járt és legényesen megforgatta a muzeumban õrzött „nagy botot“, hatalmasan megélejezték a református deákok*) Wolaffka püspök, debreczeni kispópost-plébános is eljön a temetésre, külföldi utjáról táviratoztak haza. — Elõtte jár a fáma, mely õt is jelöli a püspöki székre. Olyan jól katholizált a kálvinista Rómában, hogy e miatt kegyébe fogadta a valódi Róma is. Wolaffka jelölését külföldben igen komoly egyházi körök sem tekintik kizártnak.

*) Ez téves értesülés. Schlauch bibornok sohasem forgatta meg a nagy botot, hanem igenis megforgatta azt a bibornok elõtt egy vasgyuró erõs kollegiumi theológus, névszerint Diószeghy Mihály, a ki jelenleg Gyentán református pap. Szerk.

NAPI HIREK.

A „Csokonai-kör“ háza.

A fájdalmas lelkü, kora által meg nem becsült nagy magyar költõnek, Csokonai Vitéz Mihálynak az emléke fölött öröktüzü oltárt, szentelt muzsa hajlékot akar fentartani Debreczen derék kulturális köre, a Csokonai-kör. Csokonai régi kismester-utczai szülőházát akarja a Csokonai-kultusz hajlékának, templomának avatni és ezt

egyidejűleg Csokonaira vonatkozó és néprajzi muzeumnak rendezni be. Ennek a háznak az átadását nem is szabad, nem is illik tovább halogatni a városnak, melynek jelenleg tulajdonát képezi, hisz az életében mellőzött, közöny miatt pusztult nagy magyar ösvénytörő költő bánatos emlékének a kiengesztelésére egy nagy lépés ez a mostoha szülőváros részéről. A kegyeletnek ezt a lefontosítást tehát tovább hallgatni nem szabad. Maga a debreczeni társadalom érezi ezen elégtétel adás lerovásának a kikerülhetetlen szükségességét, a mit bizonyít az alább nyugtatott derék adomány is, melyet a Csokonai kör pénztárosa a következő levél kíséretében küldött be lapunk szerkesztőségéhez:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Dr. Tüdös János ügyvéd ur, tanudiját, vagyis 10 koronát volt szives a „Csokonai Kör” ház alap javára kezeimhez juttatni. A midőn ezen adománynak becses lapjában szives közlését tisztelettel kérem, Dr. Tüdös János urnak a Csokonai kör választmányának nevében hálás köszönetemet nyilvánítom!

Debreczen, 1902. július hó 15.

kiváló tisztelettel

Tóth Béla

a Csokonai kör pénztárosa.

Egy magyar nemes ur elhunyt.

Halnak, pusztulnak a régi Magyarország biztos oszlopai. Ime most is egy régi magyar, református nemes ur elhunytáról adunk hírt: Idősb újfalusi Ujfalusi Miklós szatmarmegyei nagybirtokos, volt brassó-megyei főispán, a szent István-rend vitéze remetemezői birtokán e hónap 11-én meghalt 92 éves korában. Az elhunyt öreg ur a régi Magyarország egyik kimagasló és nagytehetségű tagja volt. A múlt század negyvenes éveiben Közép-Szolnokmegye képviselőnek választotta meg az erdélyi országgyűlésre. 1843-ban Szatmarmegye küldte, fel a pozsonyi országgyűlésre. Az alkotmányos idő beálltával először Szatmarmegye első alispánja volt, e tisztségnek rövid viselése után a nagybányai kerület választotta meg képviselőjének s mint képviselő érte a király azon kitüntetését, hogy Szatmarmegye főispáni székébe ültette. Az 1875-iki fuzió alkalmával lemondott főispánságáról s újra megválasztotta Nagy-Bánya képviselőjének. Mint képviselőt újra kinevezte a király főispánnak Krassó-Szörénymegyébe. Krassó-megyében tanusított kiváló munkájának elismerésül a szent István-rend vitézévé avatta a király. Ezeken kívül több tisztséget is viselt még, királyi biztosa volt Szörénymegyének s Kővár vidék főkapitánya volt. Tevékeny részt vett a megyei és társadalmi életben is s halálával Szatmarmegyében maradandó emléket hagyott maga után. Elhunytát nagyszámu, előkelő rokonság gyászolja.

Kerekpáros népnepély.

Mint értesülünk a debreczeni Kerekpáros Egyesület saját pályáján részben a létesítendő Lelenczház javára Jótékonzélu Kerekpáros népnepélyt rendez augusztus 5-én, hol is tréfas felvonulások, váltakozva különféle versenyekkel, konfetti, tombola, tűzijáték s még igen sok mulattató látványosságról lesz gondoskodva. Kimerítő műsor már a napokban közölni lesz.

Öngyilkos szabó inas.

Cicero betűvel nyomatjuk ezt a hírt, mert ez az öngyilkossága negyedik két napon belől és mert ennek az öngyilkosságnak némely tanúságait is leakarjuk vonni. Kerék Miklós nevű 14 éves szabó inas, ma reggel agyonlőtte magát s meghalt. Kerék Miklós Prelovszki András jónévű debreczeni szabócézgnél szolgált, hol, mint ilyen használható, ügyes fiu volt, habár a korral együtt járó könnyelműség alól nem képezett kivételt. Ennek a fiunak a czopf miatt kellett pusztulni, a debreczeni ipartestület czoptja miatt. Ugyanis a fiu többször elmulasztotta a rajziskolába járást, a mi miatt az ipartestület meg is intette, hogy a szolgálatából elbocsáttatják és a városból a kitiltják, ha még mulasztja a vasárnapi rajz órát. A fiu ennek daczára mulasztott. Az elmúlt hónapban a kötelezett 12 óra közül csak három órát tartott be és emiatt az ipartestület csakugyan kérdőre is vonta tegnap. Megdorgálták és kijelentették előtte, hogy özvegy édesanyjának irnak, miszerint vigye haza, mert tovább nem szolgálhat a városban. . . . A gyermek ezt a fenyegetést vette aztán a szívére és ma reggel 6 órakor, midőn a boltot kinyitották, a gyermek inastársat vizért küldte és eközben a még tegnapeste a pénztárból kilopott forgó pisztolylyal agyonlőtte magát. Szörnyet halt. A kórházba szállították. A szerencsétlen anyját pedig sürgönyileg értesítette az esetről a czég. Most mi itt asötét háttér az öngyilkosságban? Először az elpusztul fiatalélet, másodsor hogy ennek a fiatal életnek a czopf miatt kellett elpusztulni. Igenis az erőszakos czopf miatt. Azon czopf miatt, mely hatalmas arra, hogy az egyébként mesterségében beváló gyermek pályafutását önkényesen megakassza? Miért? . . . Mert az a gyermek a pihenésre szentelt vasárnapot a dohos iskola helyett a szabadban töltötte el inkább; de hát ezt a kis szórakozást és pihenést az egész heti járom és iga után a test, a lélek a vasárnapi napon nem kívánhatja-e meg? Olyan fontos kérdés ez, mellyel még foglalkozni fogunk, mert egyszerűen megdöbbentő a XX-dik században a mester inasoknak a páriáknál is alábbvaló helyzete. És ha már eldördült az a gyilkos lövés, rajta leszünk, hogy ne ismétlődjenek az eset és változzék ez a jármos állapot, mely szégyenfeltja a humánusnak hirdetett kornak, mivel az egyetlen pihenő délutánt is elrabolja azoktól a szegény inas gyermekektől.

A vigszinház Debreczenben.

A vigszinház művész személyzete ismét eljön Debreczenbe két estén át vendégszerepelni. E héten, 19-én és 20-án játszanak ujjolag itten s ezuttal Niobét és

Bródy Sándor erkölcsrajzát a Dadát adják elő. Az előadásokra jegyek már most váltakozó László Albert és társa könyvkereskedésében.

Beszüntették az utca locsolást.

Debreczen város főmérnökének újabb megbotrántoztató intézkedéséről kaptunk hírt. Teljesen érthetetlen előttünk, hogy Debreczen város tanácsát még most is oránál fogva vezeti a főmérnök, akinek egy újabb intézkedésével valóban nem tudjuk, hogy mit akar elérni? — Nem tudjuk rosszakarat, avagy a város közönsége iránti ellenszenvé az oka, hogy mindig csak a polgárságot szekirozza. Ugyanis a tanács, úgy tudjuk, fokozottabb mértékben rendelte el az utca locsolást s a főmérnök ennek daczára nem engedi. Ilyen meleg napokon is mint most megvonta a vállalkozótól az utca locsolás engedélyét, azt mondva, nincs por, nem kell locsolni, meg talán esni is fog. E héten még nem engedett locsolni s a vállalkozó kidobja a pénzét, fizetni a fuvarosokat, mert a főmérnök urnak tetszik nem locsolatni Neki könnyű. Pazarul berendezett, kényelmes nyaralójában ott hűsöl egész nap, így hát nem érzi idebent a hőséget és a port. De ha ő teremtett magának kényelmes otthont, ahol üdülhet, ne irigyelje, ne sajnálja az adózó közönségtől sem, mikor nem az ő pénzébe fáj, ne vonja meg a locsolást. A vállalkozó különben most beadványt intéz a tanácshoz, hogy felmondja a szerződést, nem locsolja az utcákat, mert a magát nagyhatalomnak képzelő főmérnök nem engedi az utcákat locsolni és így ő a hiábavaló vállalatba belebukik. Nem tudjuk, mit szól majd a beadványhoz a tanács; de mégis csak felháborító, hogy a polgárság s a nagyközönség kényelme, jóléte egy ember szeszélyétől függjön.

Magyar föld Amerikában.

Az amerikai Kossuth-szobor talapzata alá a debreczeni vérel szentelt földből is kerül. A honvédsírok és a debreczeni csata földjéből. Zoltai Lajos jeles írotársunk érdeke ez, aki a szent helyekről saját kezűleg ásott földet a következő gyönyörű és hazafias levél kíséretében küldötte meg Tóth Andras szobrász mesterünknek.

Kedves Barátom!

András mester!

Se hallottam, se olvastam az újságból, hogy debreczeni földet is kaptál már a clevelandi Kossuth-szobor talapzata alá. De mert hazafias érzésem azt sugja, hogy éppen Debreczennek nem illik, nem szabad kimagasló radnia, mégha édes hazánk legtöbb törvényhatóságánál visszhangra nem találna is amerikai honfitársaink felhívása, és mert úgy tudom, hogy a kért földnek hozzád való elküldésének ideje ma már elmulik: egyedül a saját elhatározásomból ma reggel ki gyalogoltam Nagy Sándor halmához, meg a honvédsírokhoz, hogy mindakét helyről emlékföldet hozzak.

Debreczen széles nagy határában a kollegium, a nagytemplom, a városháza, az Andaházi Szilágyi intézet telkei mellett nincs más olyan nevezetes hely, amely anynyira szorososan fűződik Kossuth édes apánk örök fényben ragyogó nevéhez, dicső szabadságharcunk történetéhez, mint ez a hősi vértől áztatott csatatér, az aradi tizenhárom egyikének, Nagy Sándor Józsefnek a nevét viselő magas halommal, honnan a vitéz tábornok 1849. aug. 2-án maroknyi seregét a muszka Paskievics xerxesi hada ellen önfeláldozó csatára vezényelte, meg a

lombos, virágos honvédtetemével, amelynek hantjai alatt amaz egyenlőtlen, de bátor mérközésben elesett 112 honvéd földi részei porlanak.

E szent helyekről emeltem ki a mellékelve küldött pár marék földet, — a halmon és sirokon álló emlékoszlopok mellől.

Nagy Kossuthunk, általad mintázott amerikai ércszobrának lábait vitéz honvédei vérrel termékenyített debreczeni földön pihentesse!

Es váljék e honi földnek minden drága porszeme egy-egy szemmé abban az eszmei lánczban, amely Amerikába szakadt honfitársainkat az elhagyott szülőházával összekapcsolja.

Még csak azt enged meg tudatnom veled, hogy bár én senkitől megbiztatást, sem utasítást e föld csomag küldésére nem kaptam; mégis — hiszem — nincs se élő, se holt Debreczenben, aki tiltakoznék amaz óhajlásom ellen, hogy a földet amerikai testvéreink egész Debreczen nevében érkezett ajándék gyanánt fogadják és tegyék Kossuth Lajos clevelandi szobra alá.

Debreczen, 1902. július 16 án.

hazafias üdvözléssel
barátod

Zoltai Lajos.

Elhunyt földbirtokos.

Fisch József szabolicsmegyei nagybirtokos, kit jótékonyágáról országosan ösmertek, Nyír-Derzsben 72 éves korában elhunyt. Elhunyt nagy részvétet kelt. Fisch Ignác földbirtokos, debreczeni lakos az elhunytban testvérét gyászolja.

Ortvámadás egy városi tanácsnok ellen.

Lapunk volt az, mely leköszölte azt a beadványt, melyet Hajdu Gyula tanácsnok intézett a tanácshoz s amelyben megfélebbeszi a tanács ama intézkedését, hogy Papp László a városi pálinkamérés üzletvezetője 6000 forint jutalékot kapott s kéri ezt visszavonni, mert Papp László ezt az összeget jogtalanul vette fel. Papp László, a polgármester ur kegyeltje, a városi vezetés finánczminisztere most ez ellen felebbezést adott be a tanács, illetőleg a közgyűléshez s ezt a felebbezést röpirat alakjában ki is nyomatta. Azt szándékozik ki mutatni, hogy ő jogosan vette fel a 6000 forintot, de mikor ezen fáradozik, megfélebbeszik a tisztességről, a tisztességes hangról s Hajdu Gyula tanácsnokot durva módon megtámadja s képtelen vádakkal gyanúsítja. Nem hisszük, hogy akadjon nemcsak a tanácsban, de a városban is egy ember, ki hitelt adjon Papp László igazán felelősséget beadványában foglaltaknak és hisszük, ha a tanács ezt a beadványt tárgyalja, megtanítja emberségre a polgármester belső ur emberét.

Három öngyilkosság egy nap alatt.

Valóságos járvány már Debreczenben az öngyilkosság történt. — Az egyikről, Bódi Margit cseléd öngyilkosságáról, mely tegnap reggel történt, már megemlékeztünk. — De ezzel nem fejeződött be az öngyilkosok száma. Folytatása délután következett. — Délután történt a második öngyilkosság. Szabó Ilona 17 éves leány nemrég jött ki a kórházból. Napok óta ismét gyöngéledik, beteg s félt, hogy ezuttal is a kórházba kerül. — Hogy ezt elkerülje, Késes-utcai lakásán marólugot ivott. Súlyosan sérült állapotba szállították a kórházba. — A harmadik öngyilkos nem a civilek közé tartozik. Eddig még ösmeretlen okból a Pavillon laktanyában mellbe lötte magát Bujdosó Imre örvé-

zető. Bajtársai még életben találták. A csapatkórházba szállították, hol most élethálal között fekszik.

Az augusztus 2 ik napján

tartandó ünnepek rendezőbizottságának és a főiskolai nemes tanuló ifjuságnak figyelmébe ajánljuk a következőket: Miután a szabadságszobor leleplezési ünnepélyére a különböző testületek, egyletek és társulatok zászlóik alatt már reggel 8 órakor gyülekezni kezdenek, a nagytemplomban tartandó istenítisztelet s szoborleleplezésének részleteivel, ha csak szándékosan nem huzzák a dolgokat, délelőtt 11 órára egész kényelmesen készön lehet lenni, legzélszerűbb volna ugyanazon testületeknek zászlóikkal, a zenekarral s a dalegyleteknek is az emlékkertből egyenesen a honvédtetemébe kivonulni, és a kegyelet adóját ott leróni, a mely alkalommal a főiskolai ifjuság által készített program ott kint a honvédek sirjánál tartatnék meg s így a d. u. ujra gyülekezéstől annyi testület és oly sok ember megvolna kimélve és a siker így biztosabb is. Ajánljuk ezen eszmét a főiskolai ifjuságnak különösen figyelmébe melynek vezető ifjai, mint ertesülünk, holnap különben is értekezletet tartanak e tárgyban.

A polgári kör

aug. 2-dikán tartandó táncmulatságának rendező bizottsága serényen működik a nagyszabású emlékünep méltó befejezésén. A nemzetiszínű körzettel ellátott meghívók ma kerültek ki a nyomdából s pár nap múlva postára tételnek, a nagyerdei vígadó táncztermének izléses feldíszítésére, valamint aktuális, emléktárgy számba menő tánczrendek elkészítésére is megtették az előzetes intézkedések. Különböző Davidházy Kálmán neve elég kezesség arra, hogy a hölgyközönség meg lesz elégedve a tánczrenddel.

Felhívás a főiskolai ifjusághoz.

A következő sorok közlésére kértünk fel: A főiskolai nemes tanulóifjuságnak itthon időző tagjait az augusztus 2 án tartandó ünnepek rendezése tárgyában f. hó 17-én, csütörtökön d. u. 5 órára a főiskolai felsőbb tanulók olvasó termébe értekezletre ezeunel meghívom és kérem, hogy arra minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Debreczen, 1902. július 16. Kiss Tamás esk. fel. seniorhelyettes

A debreczeni uri közönség kedvence

Angelotti Mariska igazgatónő mint első magyar atváltzó művésznő a la Fregolli ma szerdán este tartja meg első felleptét az Angelotti mulatóban („Otthon” sörcsarnok udvarkert sas-utca). Az a kedves kis művész társaság, mely már napok óta és mindannyiszor élvezetes estét szerzett a debreczeni közönségnek — mint halljuk — ma teljesen új műsorral fog közreműködni. — Hisszük, hogy Angelotti Vilmosné a mai felleptével ismét fokozni fogja azt a közkedveltséget, melyet férjével együtt városunkban már évekkal ezelőtt élvezett és kiérdemelt.

Az „István” gőzmalom

társulat munkásai önképző és segélyező köre folyó hó 19-én a Margit fürdő dísztermében Dalestélylyel egybekötött tánczvigalmat rendez, kezdete este 8 órakor. Belepti díj személyenként 1 korona 20 fillér, előre váltott jegy 1 koroná. Jegyek előre válthatók: Glück Izidor kereskedőnél Péterfia utcán és Kántor István kereskedőnél Hadház utcán.

Lányiék Debreczenben.

Városunkban jól ismert Czibalom-művész kitünően szervezett társulatával f. hó 17-en és 18-án tartja hangversenyét az „Angol Királynő” szálloda kerthelyiségében. Műsora, amely a fővárosi színházak műsorából van összeállítva, nagyon érdekes estét ígér, különösen nagy hatásúak a tánczszámok, melyeket a Népszínház két szülő balettnője tánczol. Előre felhívjuk a közönség figyelmét a Lányi estékre. Belepti díj 1 korona.

Ingatlanok forgalma.

László András és neje Szigeti Eszter vaszik a debreczeni 7985 sztjkvben 3888/48 hrsza. foglalt majorsági föld 160 1/2 öf ház helyét Kacz Lajos és társaitól 802 kor. 50 fillérért.

Nánási Lajos veszi a debreczeni 7985 sztjkvben 3888/22 hrsza. foglalt 160 1/2 öf majorsági föld ház helyét Kacz Lajos és társaitól 802 kor. 50 fillérért.

Nagy István és neje Kenyeres Julianna veszik a debreczeni 7985 sztjkvben 3888/39 hrsza. foglalt 160 1/2 öf majorsági föld ház helyét Kacz Lajos és társaitól 770 kor. 40 fillérért.

Papp Ferenc és neje Sarkadi Eszter veszik a debreczeni 7985 sztjkvben 3888/38 hrsza. foglalt 160 1/2 öf majorsági föld ház helyét Kacz Lajos és társaitól 624 koronáért.

Répánczki József és neje Szabó Juliána veszik a debreczeni 7985 sztjkvben 3888/58 hrsza. foglalt 1600 1/2 öf majorsági föld ház helyét Kacz Lajos és társaitól 770 kor. 40 fillérért.

Tanuló felvételik

Klár Adolf Börkereskedőnél. Miklós-u. Piac utca sarok.

Nyilatkozat.

A szolyvai gyógyviz különösen a légutak hurutos bántalmainál, a luhi Erzsébet pedig az elhajasodással egybekötött vérszegénységi állapotoknál mutat kedvező hatást. Dr. Widerhoffer bécsi egyet. udv. tan. A szolyvai ásványviz kitünő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

A reklámüggyvédek ellen.

Érdekes határozatot hozott az aradi Ügyvédi Kamara legutóbbi választmányi ülésén. Tettünk már említést róla, hogy aradon maguk az ügyvédek ellen, kik minduntalan szerepeltetik magukat a lapokban oly tevékenységük kapcsán, mely közérdek lődésre nem tarthat számot s így tisztán az illető ügyvédek önreklamozásával egyjelen-tőségü, az aradi Ügyvédi Kamara ez ügyben a következő jelentős határozatot hozta: Peterffy Antal aradi ügyvéd és 15 tagtársának beadványa, amelyben előterjesztik, hogy az Ügyvédi Kamara némely aradi tagja közvetlenül közbe teszi egyik-másik hírlapban ügyfele képviselőjében szerkesztett beadványait az ügyben kifejtett tevékenységet és annak eredményét. Miután ezen eljárásuk nyilvánvalóan a reklám jellegét ölti fel, felkéri a kamara választmányát, hogy ez ellen emelje fel tiltakozó szavát és ennek alapján elvi álláspontját a kamara összes tagjaival közölje.

Végzés.

Az aradi ügyvédi kamara választmány a elvi álláspontjaként kimondja, hogy az

ügyvédnek az a cselekménye, hogy ügyfele képviselőjében szerkesztett beadványait, az ügyben kifejtett tevékenységét és elért sikereit hirlapokban reklámszerűen következetesen közzéteszi vagy közzététeti: az ügyvéd méltóságával és az ügyvédi kar tekintélyével összeférhetetlen cselekményt képez és a választmány azt az 1874. évi XXXIV törvényezik 68. § a (b. pontjába ütköző feyelemi vétségnek minősíti. Az aradi ügyvédi kamarának, 1902. évi július 8-án tartott üléséből. Szalay Károly, elnök. Steinitzer Félix, titkár.

Kossuth-szobor.

(Az amerikai „Magyar Hírmondó” július 3-dik számából.)

Az Egyesült Magyar Egyletek bizottságának határozata értelmében Perczel Lajos biz. elnök már összeállította a végrehajtó bizottságot, melynek ez időtől egészen a szobor leleplezéséig jóformán permanen cziában kell lennie, hogy intézhessen a sok, haladékot nem tűrő ügyet, mely a Kossuth-szobor leleplezési ünnepének előkészítésével kapcsolatosan fölmerül. E bizottság havon kívül egyszer jelentést tesz a nagybizottságnak. A végrehajtó bizottság összeállítása nem volt könnyű feladat, mert tagjainak vállalkozniok kell csaknem folytonos munkára és mert kell, hogy tapasztalatokkal bírjanak ily nagyszabású ünnepek rendezése körül. A bizottság tagjai lettek: tiszt Csutoros Elek, Deutsch I. W., Fecso Imre, Schiesinger Zsigmond, Apathy Ferencz, Friedl Albert és dr. Friedl A. V. Hivatalból tagjai Perczel Lajos biz. elnök, Black Lajos ezredes, az advisory board elnöke és Kundtz Tivadar főpénztáros. A végrehajtó bizottság elnöke Black Lajos, aki a tavaly Clevelandban rendezett óriási arányú G. A. R. ünnepségek végrehajtó bizottságának egyik mervadó tagja volt és a ki a Kossuth-szobor ügyének máris szolgálatakat tett ügybuzgóságával és szakismeretével. A végrehajtó bizottság minden hétfőn este ülésezik a Forest City House-ben, melynek egyik tennét a szálló tulajdonosa, W. A. Akers ingyen hocsátotta a bizottság rendelkezésére. Ez üléseken résztvesznek az albizottságok elnökei és a nagybizottság tisztelői is.

A szobor talapzata iránt a szerződés már megkötöttet Carabelli hírneves clevelandi kőfaragóval, a nagybizottság utasítása értelmében. A meghallgatott szakértő véleménye alapján a talapzat Quincey gránitból fog készülni. Ára 1550 dollar lesz. A fölírás kiemelkedő betűkből lesz készítve, ami nagyon fogja ekesíteni a szobrot. Az ilyen betűk rendesen nagyon szaporitják a kőtaragó költségeit, de Carabelli az ügy iránti tekintetből megelégedett 15 dollárral a betűk kiemeléseért és így lett a talapzat ára 1550 dollar az eleinte fölhozott 1535 dollar helyett. Ez árba bele van számítva a szobor szállítási költsége a clevelandi vasúti állomástól, a szobor gondozása a fölállításig és fölállítása és lepellet való ellátása. A talapzat úgy lesz elkészítve, hogy bele lehet helyezni a dobozt, mely magában fogja foglalni mindazt, mi a szobor történetere vonatkozik és amit alapkőbe szokás elhelyezni.

A meghívó bizottság elkészült a meghívandó testületek és egyének névsorának összeállításával és rövidesen hozzáfog a személyes meghívások elvégzéséhez, már t. i. ott, hol ily személyes meghívás nagyobb

költség nélkül eszközölhető. A bizottság díszes, magyar-angol szövegű könyvmatu meghívókat készítet és ezeket körülbelül jövő héten kezdi szétküldeni. Az egyletekhez e meghívókon kívül külön felhívás is fog menni, melyben fölkéretnek, hogy mielőbb jelentsék be, testületileg s ha igen, hány taggal, vagy ha küldöttségig, hány tagu küldöttséggel kívánnak résztvenni az ünnepeken. Ez adatok mielőbbi ismeretere szükség van úgy a díszmenet előkészítése, mint a végett is, hogy kelőleg gondoskodni lehessen a vendégek elszállásolásáról. Kívánatos volna, hogy minden egylet magáéva tegye a meghívást és gondoskodni róla, hogy az illető telepről mennél többen jöjjenek el az ünnepekre. Mint már jeleztük, leszállított áru jegyekkel lehet majd eljutni Clevelandba az ország minden részéből. E jegyek szeptember 24-től október 7-ig — és nem, mint mult héten tévesen jelentették, október 11-ig — lesznek érvényesek.

A bizottság a következő felhívást intézte mindazokhoz, kik gyűjtőivet kaptak és azt még nem küldték vissza:

„Már csak rövid idő választ el bennünket a Kossuth szobor leleplezésétől, s miután a kiadandó emlékkönyvben úgy a gyűjtők valamint az adakozók neveit, és a befolyt összegeket is közölni szándékozunk, tisztelettel felkérjük Önt, mint a kinek címére egy számozott gyűjtőivet voltunk bátrak küldeni, sziveskedjek — egyelőre — az adakozók neveit és a befolyt összegeket, Kundtz Tivadar főpénztáros címére: 60 Center Str. Cleveland, O., beküldeni, a gyűjtőivet pedig legkésőbb augusztus 15 ére kérjük vissza, akár van rajta gyűjtés akarnes. Tisztelettel a bizottság.

E. T. Burton ur, Cleveland kongresszusi képviselője, elejétől fogva nagy érdeklődést tanusított a szobor mozgalom iránt. A szobor-bizottság hozzáfordult annak kieszközlese végett, hogy a szobor vámmentesen legyen behozható. Burton elkészült egy oly külön törvényjavaslat benyújtására és keresztülvételére, mely a vámmenteséget megadja, de egyuttal a pénzügyminisztériumhoz (Department of the Treasury) fordult részletes fölvilágosításért és itt kilátásba helyezte, hogy a fennálló törvények alapján is vámmentesen hozható be a szobor. A vámtörvény helyes értelmezése Amerikában külön tudomány, különösen mikor oly esetről van szó, amelyre még nem igen volt precedens.

Burton heteken át fáradozott az ügyben, levelezett a bizottság titkárával, a mi annal nagyobb elismerést érdemel, mert a képviselő urnak ugyanez időben egy cifra politikai bonyodalmat kellett megoldania. — Burton figyelmességét szepen mutatta ki hétfőn. Tudta, hogy — a kongresszus elnapolásának küszöbén állván — a clevelandi bizottság nagy érdeklődéssel várja a hírt a szobor beviteli vámjának ügye felől. S ime, hétfőn délután távirat érkezett Bloch exbiróhoz, az advisory board jegyzőjéhez, Burton képviselőtől, a ki kijelentette, hogy a vámmentes behozatalnak mi akadályja sem lesz, ha a szobor a bizottság címére érkezik. Ezzel tehát megint kedvező megoldást nyert egy fontos kérdés.

IRODALOM.

A nők törvénykönyve.

(A nők jogaira és köteleességeire vonatkozó összes törvények és rendeletek alapján. — Irta; K. Nagy Sándor pestvidéki kir. tör-

vényszéki bír. — Kiadja a Franklin társulat Budapest, 1902. Ára füzve 2 kor. 50 fillér.)

Egy teljesen uttörő munkát bocsátott közre a Franklin-Társulat a fenti cím alatt, egy olyan művet, a melyhez hasonló tartalmu és czélu munka hazánkban még sohse nem jelent meg.

Ki törődött eddig a nők jogainak részletes ismertetésével? Ki gondolt arra, hogy maguknak a nőknek alkalmuk legyen látni azokat a törvényeket és rendeleteket, melyek biztosítják az ő jogaikat és megszabják köteleességeiket? Kinek jutott eddig eszébe, hogy megvilágítsa a nők előtt azt az utat, melyet követelni kell az önállóságra utalt nőknek, a magukra maradt lányoknak, a törvényes jogait és köteleességeit ismerni vágyó asszonynak, a gyermekei miatt aggódó anyának, a mostoha sorsra jutott elvált asszonynak és a gyászba borult özvegynek, ha biztos czél felé törekednek és meg akar-nak menekülni az őket minden oldalról fenyegető veszedelemtől?!

A nők bizonyára hálásan fogadják ezt az uttörő munkát, mely utmutató táblákat rak ösvényeik mellé, erős botot ad kezükbe, melyre támaszkodhatnak és megmutatja a biztos révet, a hová a háborgó tengeren czéltalanul hanykódó sajkáikkal a vihar elől bemenekülhetnek.

Helyesen mondja a könyv előszava, hogy ős időktől kezdve és mindig lovagias volt a magyar a nők iránt. Az asszonyt „feleségnek” vagyis feleségiségnek tekintette. Valamint helyesen mondja azt is, hogy a magyar a törvények egyes intézkedéseiben különös gondot fordított a nők helyzetére s ott, hol az általános törvényekben nem látott elég biztosítékot a nők sajátos viszonnyából kifolyó jogainak megvédésére: ott külön intézkedést erről. De azt is helyesen mondja, hogy ezek, a nőkre vonatkozó intézkedések elszórtan vannak a törvényeknek és rendeleteknek rengeteg erdejében, a melyeknek megkeresése és feltalálása némi jártasságot kívánt ez erdő utjainak ismerésében.

A nőnevelés minden etőrehaladottsága mellett is ezekre az utakra nem igen vezet-ti a nőket. — alkalom sincs reá, hogy a nőket a törvényekre tanítsák, — de ha alkalom volna, akkor is — a törvények és rendeletek tömkelegével kevesebbet foglal-kozó embernek nehéz kiválasztani azokat a törvényeket és rendeleteket, melyek a nőket különösebben érdeklik.

Ezeket válogatta ki és gyűjtötte össze K. Nagy Sándor, a ki pedig megjelent nagyszámu műveivel, (melyek közül az „Ügyesbajos ember könyve” alig egy év alatt már második kiadást ért és egyik leghasznosabb és legismertebb könyv a hazában) igen nagy hatást tett a törvények ismertetésére és népszerűsítésére.

Mint hogy e könyv nemcsak a műveltebb, hanem a legegyszerűbb nőknek is segítségére kíván lenni: nem egy tarsadalmi állást tart szem előtt, hanem gondol a társadalom minden rétegére s ez megmagyarázza a különböző foglalkozásra tartozó törvényeknek és szabályoknak vegyesen, egyedül a betűrend által szabályozott közlését.

Bizonyra nagy örömmel, sőt hálával veszik és vehetik a nők K. Nagy Sándornak ezt a legújabb hasznos könyvét, mely a támasz nélküli nőknek biztos tanácsot ad, hogy miként intezzék különféle dolgaikban a törvényes kérdésekkel összefüggő bajaikat. Hiszen lehetőleg minden állásbeli nők megtalálják benne a szükséges utasításokat.

Melegen ajánljuk a nagyfontosságú uttörő munkát általában az olvasók, különösen pedig a nők figyelmébe.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

Goulden ur is nyilatkozott: Már néhány napja tudom ezt; de halljátok, mit csináltam Valószínűleg Grédi anyó is hallott már arról, hogy a fegyverek javítására nagy fegyverműhelyeket rendeztek be. Nos, hát a pfalzeburgi fegyvertárban is rendeztek be ilyen; amde a műhelyhez jó munkás is kell, a mi pedig igen ritka. Már pedig a jó fegyverművesek époly hasznosak és szükségesek az államra, mint a kik fegyveres kézzel harcolnak. Fárastó, nehéz a munkájuk, de az életök kevésbé forog veszedelemben, itt-hon szolgálnak. Azért hát én legott a nemes Montravel tüzérőrnagy urhoz siettem és kértem, hogy Józsefet is fogadja fel fegyverművesnek. Mert hisz a jó órák érti még a puskaműveséget is. És a nemes Montravel ur azonnal teljesítette a kérésemet. Ime, itt a behívód. Egy papirost húzott elő a zsebéből.

Mintha újra születtem volna. Hálásan kiáltottam:

— Ó, Goulden ur, kegyelmed már nem is atyánk, hanem az életnek megmentője.

Katicza izgatottan szaladt ki, mert már ledobbant volna és Grédi anyó másodsor is megcsókolta Goulden urat, mondván:

— Ó, kelmed a legjobb ember... Micsoda okos ember... Micsoda nagy eszű ember... Ha minden Jakobinus ilyen volna, akkor az asszonyok is mindnyájan Jakobinusok volnának.

— Hisz egész egyszerű, a mit én cselekedtem.

— Dehogyan egyszerű... Csak a jószívben születik ilyen jó gondolat.

— Meglepetésben, örömben még szólni sem tudtam és magam is kimentem a gyümölcsösbe levegőzni. Katiczám is ott találtam egyik sarokban, sirdogált.

— Ó, most már jól érzem magamat... Ujra eledek. Elérzékenyültem öleltem meg. Most láttam mennyit győtrődhetett egy hónap óta... De erősszívű asszonyka volt s gondosan rejtette előltem a nyugtalanságát: hisz tudta, elég nekem a magam baja is. Tíz perc alatt felszáradtak a könnyeink és midőn újból a szobába mentünk. Goulden ur így szólt:

— Nos, Józsi, reggel ám korán keli felkelni. A munkában nem lesz hiány.

Micsoda boldogság! Hát mégsem kell elmaszírozni!... Katiczámmal maradhatok. Istenem, Istenem! A ki még ilyen nem próbált, nem is tudja, hogy mi az emberi szenvedés és hogy micsoda mázsás teher esik le a szívről ilyen örvendetes hír hallatára.

Még mintegy órahosszáig időztünk Vierwindenben ekkor, vecsernye után, indulunk hazafelé. Grédi anyó jódarabig kísért bennünket; éppen hét óra volt, midőn a lakásunk lépcsőjére léptünk.

Ilyenmódon állott vissza a régi jó barátság Grédi anyó és Goulden ur között. Ezidőtől épp oly gyakran látogatott hozzánk, mint odaelő. Naponként rendszeren jártam az arzenálba és javítottam a fegyvereket. Ebédre haza jártam. Egykor ismét vissza; azután hét órán tul ismét a magam ura voltam. Így katona és munkás is voltam

egy-zemélyben. A sorakozástól szabadultam, hanem aztán jutott a verejtékes munkából bőven. Reménykedtünk, hogy a háború végéig ebben a helyzetben maradhatok, ha nem talán szerencsétlenségre háború ütne ki, mert még semmi bizonyost nem tudtunk efelől.

(Folyt. köv.)

Közönség köréből. *)

Utazás egy szemétdomb körül.

(Vagy a „kaktuszok”)

A m. kir. államvasutak megtevék azt, hogy Debreczennek építettek egy impozáns szép indóházat, úgy a maguk, valamint a város díszére. Elkészült, felépült annyi mennyi idő alatt, s tegnap at is adatott a forgalomnak, ki adatott a főkapitányi rendelet is, hogy a fogatok tui, s hogy álljanak fel és hogy miként utazzák körül ez úgy nevezett kaktusz halmot. Tudniillik az indóház előtt, körül övezve aszfalt és keramittal, terül el egy domb, annak a közepét ékesíti egy lámpa, és az oda ültetett és még ültetendő kaktuszok, — a mi a közönség egy rétegének jó voltából kerül oda. — Sokan azonban olyan nézetben vagyunk, hogy jobb volna ha a város a maga ekeségére és hírnevére, azt a dombot egy kevésbé illatos, szép pázsittal rendezné s egy megfelelő rácsal venné körül és akkor meg szünne az utazás az ott elhelyezett rondaságok körül, és nem mondaná egy ismét ide jövő angol, az elsőbenyomas hatása alatt, — soking!

Vaskalapács.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

Nyiltér.

„MARGIT”
gyógyforrás.

Margitforrástelep (Beregnyegye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kitűnő hatása a légutak s tüdőhurutos állapotainál, különösen ha a köpet nehezen szakad fel: tüdővészeseknél még akkor is, ha vérköpésük van, a Margitviz megbecsülhetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni tőle a gyomor és belek hurutos állapotainál, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav az oka a rossz emésztésnek. — A hűgysavas sók lerakódását akadályozván, becses szolgálatokat tesz továbbá a hólyag hurutos bántalmainál, a kő és homokképződés esetében, miért is a budapesti és bécsi egyetem orvostanárai, mint az orvosvilág egyéb előkelőségei a legszívesebben használják s előnyt adnak a Margit-forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölé.

== Mint ivóvíz ==

kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános kedveltségnek örvend. Főraktár:

Édeskuty L. Budapesten,

cs. és kir. udv. szállító.

Ásványvíz nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

864—1902 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1590/2—1902. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Tóth Gyula debreczeni kereskedő cég részére Dr. Moskovits Jenő debreczeni lakostól 49 kor. 26 fl. tőke, ennek 1902. é. ápr. hó 23-tól számítandó 5 % kamatai és eddig összesen 26 kor. 40 fl. perköltség erejéig 1902. é. jun. 13-án bíróilag felülfoglalt és 1305 koronára becsült házibutorok, egy tűzmentes szekrény és egyéb tárgyakból álló ingóságok 1902. é. július 23-án d. e. 1/2 10 órakor kezdetét veendő és alperes irodájában Arany János-utca 2 sz. a megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1902. évi jun. 6-án.

Török Péter. bir. kiüldött.

2832—1902 k.

Árverési hirdetmény.

A Balmazujváros község határában fekvő, önálló vadászterületet nem képező — mintegy 6015 kat. hold területű — birtokokat illető vadászati jog az 1902 évi aug. 1-től kezdődő 6 egymásután következő évre a Balmazujváros község-házánál f. évi jul. 31-én d. e. 11 órakor tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatik. Kikiáltási ár 642 kor. Az árverési feltételek a főjegyzői irodában megtekinthetők.

Balmazujváros, 1902. jun. 30.

Kaszás József

Gyórfi István

főjegyző.

főbíró.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedró” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárban, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Világhírű keiser borax és fürdő szivacsok nagyraktára Czeglédy és Polgárnál.

A halápon 25 hold

föld, mely cukorrépának is alkalmas, közel az állomás rakodóhoz, eladó. Czim a kiadó hivatalbsn.

A köntöskertben 1 és

félnyilas szőlő új cserepes pajtával eladó. Czim a kiadóban.

Nyári ruhák, batistok, zefirek,
 áttört kelmék, picket mellények

tisztítását

kifogástalanul teljesíti

Hrabéczy Antal

ruhafestő és vegyészeti

tisztító intézete

Debreczen

Széchenyi utca 42.

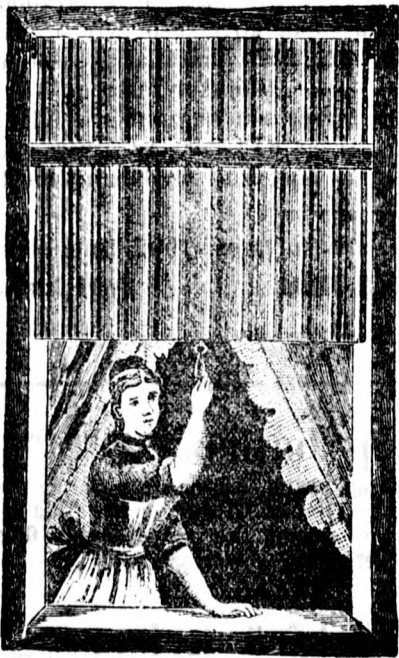
Arverési hirdetmény.

Hajdu-Szovát község tulajdonát képező téglá és cserépgyár a f. évi aug. hó 3-án d. e. 10 órakor Hajdu-Szovát község házában 1500 kor. kiáltási ár mellett 6 egymásután következő évre nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

H.-Szovát, 1902. jul. 10-én.

Nádházi Béni
 jegyző.

P. Szabó Lajos
 h. főbíró.

Tartósságáért 10 évig kezekedem.

Ezen szerkezetet egy 5 éves gyermek is kezelheti.

Célszerűsége, olcsósága, tartóssága és kényvelmeségénél fogva felülmúlhatlan. A rudak önműködése által az eddig előfordult kellemetlenségek, mint egyoldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy azok elszakítása teljesen ki van zárva. A redőny tetszés szerinti magasságban megáll, mindenkor teljesen és simán gördül le, a mi a szövet tartósságára nézve igen előnyös.

Az amerikai redőnyrud bármily ablaknál alkalmazható, a rud be- vagy kiakasztása egyszerű és egy pernyi idő alatt eszközölhető.

Vidéki megrendelések azonnal teljesíttetnek.

Teljes tisztelettel

Csonka Dániel

Debreczen, Kossuth utca 25-dik szám alatt.

Elismert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett

továbbá :

Főzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagyválasztékban

a legjutányosabb árban

kaphatók :

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a »Bika« szálloda mellett.

Jensen-Calcop

Vastartalmu, tápláló erősítő és vértképző, kellemes ízű, könnyen emészthető.

Kérdezősködjünk orvosainknál.

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Hajdumegyére

Muraközy László gyógyszer-nél.

SZABADOS és ROSSI

vízvezeték és világítási vállalat

DEBRECZEN

Piacz-utca 58.

Légszesz és vízvezetékek

CLOSETEK

és csatornázások,

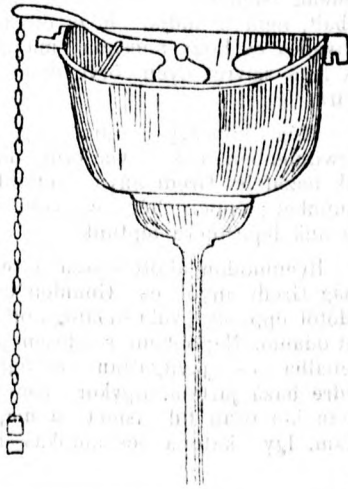
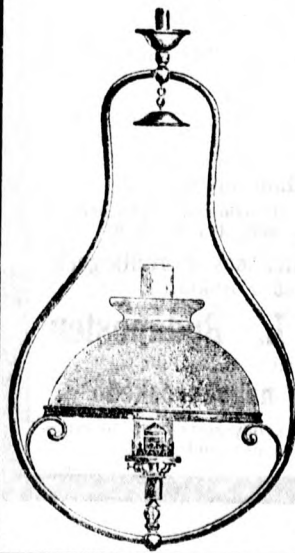
SZIVATTYUK

Fürdőberendezések

és **Gőzfürdők**

stb. berendezésére.

Kőagyagcsövek raktáron.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.